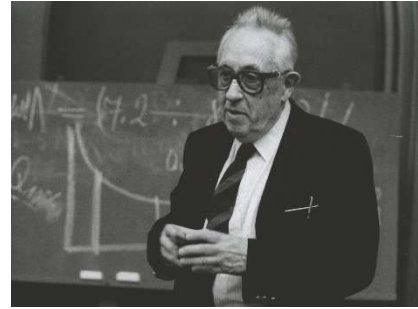

prof. dr. dr. h. c. mpx. Mosonyi Emil

Életpályája:

(Született Mahler) - (Budapest, 1910 – Hohentwiel, 2009), aki okleveleit szintén a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen és a Magyaróvári Gazdasági Akadémián szerezte. Az MTA honlapján a következőket olvashatjuk életének főbb megállói: „Pályafutását a Műegyetemen tanársegédként kezdte (1934), az Öntözési Hivatalban, majd a Vízerőügyi Hivatalban folytatta (1942), amelynek a vezetője lett. Ezt követően a Vízügyi Tervező Vállalat igazgatója, majd a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Kutató Intézet jogelődje (VITUKI) tudományos igazgatóhelyettese. 1949-től a Műegyetem magántanára, 1953 és 1957 között pedig a Vízépítési Tanszék vezetője. Irányításával a magyar vízimérnöki oktatás világszínvonalúvá vált. 1956-os tevékenysége miatt egyetemi katedráját és állását elveszítette. 1964-ben a Baden-Württembergi kultuszminiszter tanszékvezetőnek hívta meg a Karlsruhe-i Egyetemre. 1965-ben elhagyja az országot (disszidál) és a tanszékvezetés mellett elfogadja a legnagyobb hírű és tradíciójú német hidraulikai intézet, a Theodor Rehbock Laboratórium igazgatói posztját is. Rövid idő alatt az egyetem egyik legnépszerűbb és leghallgatottabb professzorává, a német vízgazdálkodás kiemelkedő alakjává válik. Mindeközben itthon elítélik és csak 1990-ben tér először haza, amikor itthon is több kitüntetésben részesül. 1984-től a Karlsruhe-i Egyetem professor emeritusa.”

Tudományos munkássága:

Vízépítő mérnökként Mosonyi a világ legelismertebb vízerő-hasznosítási szaktekintélyei közé tartozott. A Magyar Tudományos Akadémia 1951. december 15-én választotta levelező tagjai közé. 1956-ban fontos szerepet vállalt a műegyetemi forradalmi megmozdulásokban, majd 1957-ben nem volt hajlandó magát „félrevezetettnek” nyilvánítani, ezért elveszítette a katedráját. 1965-ben emigrált, távollétében idehaza elítélték, vagyonától és akadémiai tagságától megfosztották. Csak 1991. május 10-én – akkor már rendes tagként – vették vissza az Akadémiára. Mosonyi Emil nevéhez kiemelkedő eredmények sokasága tartozik: munkásságához kötődik egyebek mellett a széles körben alkalmazott szivárgási kisminta törvény és a Mosonyi-Kovács-féle szám megalkotása, a duzzasztás hatásának elemzése a hajózásra, öntözőrendszerek és víztározók méretezése, a nagyeesű erőművek hordalékmozgásának és a mezőgazdasági vízgazdálkodás kutatása, az árvíz valószínűségeket és a mértékadó árvizek elmélete, valamint a vízépítési műtárgyak környezetbarát megoldása. Egyik fő műve a vízerő-hasznosítás három kötetes szakkönyve, a Water Power Development, amely

angolul, magyarul és németül többször, továbbá kínai nyelven is megjelent. Munkásságából kiemelkedik a XX. század egyik legnagyobb vízügyi alkotásának, a Duna- Rajna-Majna csatorna különleges hajószilipjeinek korszerű és gazdaságos kialakítása.

Negatív kontextusban, a bős-nagymarosi vízlépcsőrendszer atyjaként szokták emlegetni, a tények azonban másról vallanak: amikor megkötötték a magyar-csehszlovák szerződést, 1977-ben, a világhírű vízépítő már 13 éve Németországban dolgozott. Mosonyi Emil 1942- ben kidolgozott ugyan egy elgondolást a nagymarosi vízerőműre, de Kállay Miklós miniszterelnök kívánságára nem ezzel, hanem a kárpátaljai és észak-erdélyi völgyzárógátas vízerő-hasznosítási lehetőségekkel foglalkozott. Ezért is érthetetlen, hogy 2006-ban magas kitüntetésre elől a magyar köztársasági elnök – valószínűleg „zöld” nyomásra – elzárkózott. Életművét a külföld már életében elismerte, illetve halála után is nagyra értékelte. Számos világhírű mérnöki iroda szakértőjeként munkássága öt kontinensre és mintegy harminc országra terjedt ki. Több meghatározó folyóirat szerkesztőbizottsági tagja, valamint alapítója, illetve alapító elnöke volt két széles körben elismert szervezetnek, az International Water Resources Association-nak és az International Hydropower Association-nak. Az öntözési világszövetségnek, az International Commission of Irrigation and Drainage-nek alelnökeként működött, valamint számos további társaság tisztségét is viselte.

Főbb művei:

- Kisesésű vízierőművek, 1949
- Vízerőhasznosítás I–II., 1952–53
- A tározás hidrológiája és a természetes tározódás jellemzése, 1953
- Korszerű folyami vízierőművek, 1954
- Az országos vízgazdálkodás fejlesztésének lehetőségei, 1955
- Hidraulika, 1955
- Hidraulika és műszaki hidrológia, 1959, 156 o.
- Műszaki földtan: Mérnökgeológia, 1959

Főbb díjai, elismerései:

1993-ban a University of Auckland a fenntartható vízerő témában – még életében(!) – Mosonyi-díjat alapított. Számos rangos kitüntetés és cím tulajdonosa volt: Medaille du Vermeil kitüntetés (Párizs, Franciaország), Johann Joseph Ritter von Prechtel-emlékérem (Bécs, Ausztria), Österreichischer Wasserwirtschaftsverband aranyérme (Bécs, Ausztria), International Biographical Centre TOP 100 Medal (Cambridge, Anglia), International Order of Merit (Cambridge, Anglia), Great International Cannes Prize (UNESCO, Cannes, Franciaország). A Wisconsin, a Northwestern

University, a Müncheneri Műszaki- és a Belga Királyi Egyetem, továbbá a Budapesti Műszaki Egyetem díszdoktora, az Argentin Tudományos Társaság és a Toulouse-i Tudományos és Szépirodalmi Akadémia tagja volt. A Magyar Hidrológiai Társaság 1950 és 1954 között elnökének, 1990-től tiszteletbeli tagjának választotta. Itthon Kossuth- és Széchenyi-díjjal, valamint Széchenyi István-, Pattantyús Á. Géza- és Vízügyért-émlékéremmel ismerték el a vízerő-hasznosítás és öntözés szaktekintélyének munkásságát.